

Oedeemtherapie

Prof. dr. Nick Gebruers

MOVANT-REVAKI, Faculteit Geneeskunde & Gezondheidswetenschappen

Wetenschappelijk medewerker Oedeemkliniek UZA

Bestuurslid Oedema.be

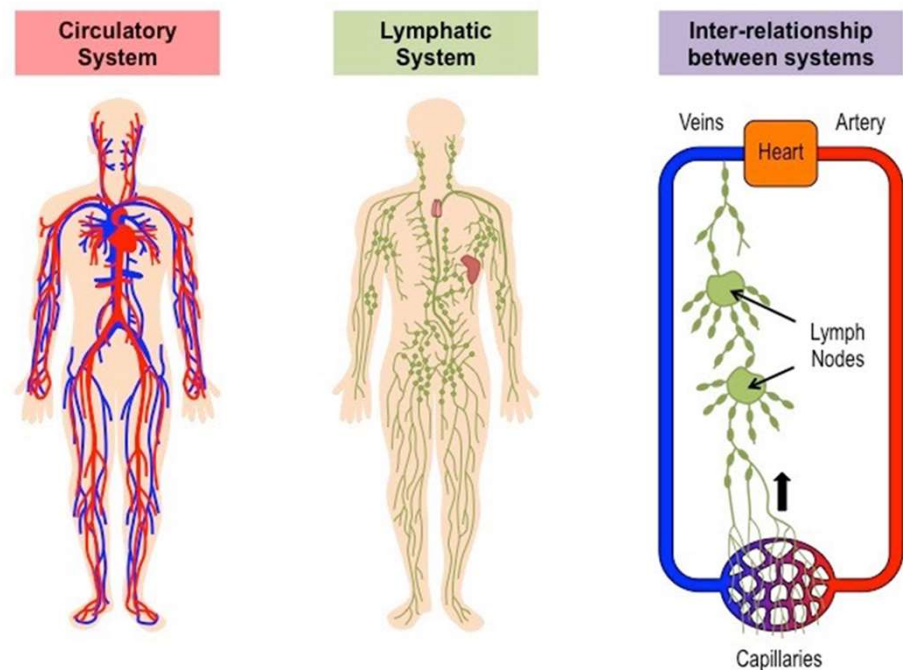
**Universiteit
Antwerpen**

Overzicht

- Wat is oedeem
- Gevolgen van chronisch oedeem
- Conservatieve behandeling van oedeem
- Wetenschappelijke evidentie:
 - Educatie
 - Compressietherapie
 - Oefentherapie
 - Manuele lymfedrainage
- Take home messages

Wat is oedeem

- = abnormale opstapeling van extracellulair vocht in weefsels
- Verschillende redenen:
 - Slechte werking lymfestelsel (aangeboren of verworven) = lymfoedeem
 - Slechte werking van bloedvatenstelsel = veneus oedeem
 - Extra vorming van afvalproducten
- (Overmatige opstapeling van vetcellen = lipooedeem)

Gevolgen van chronisch oedeem

- Zwelling
- Huidveranderingen (laat stadium)
- Sneller infecties (Erysipelas)
- Impact op dagelijks functioneren
- Impact op levenskwaliteit
- Wonden (open)
- Vaak een chronisch karakter (=> levenslang aandacht of management)

Conservatieve behandeling lymfoedeem

- Internationale consensus ivm conservatieve behandeling
- 4 basispijlers = combinatietherapie

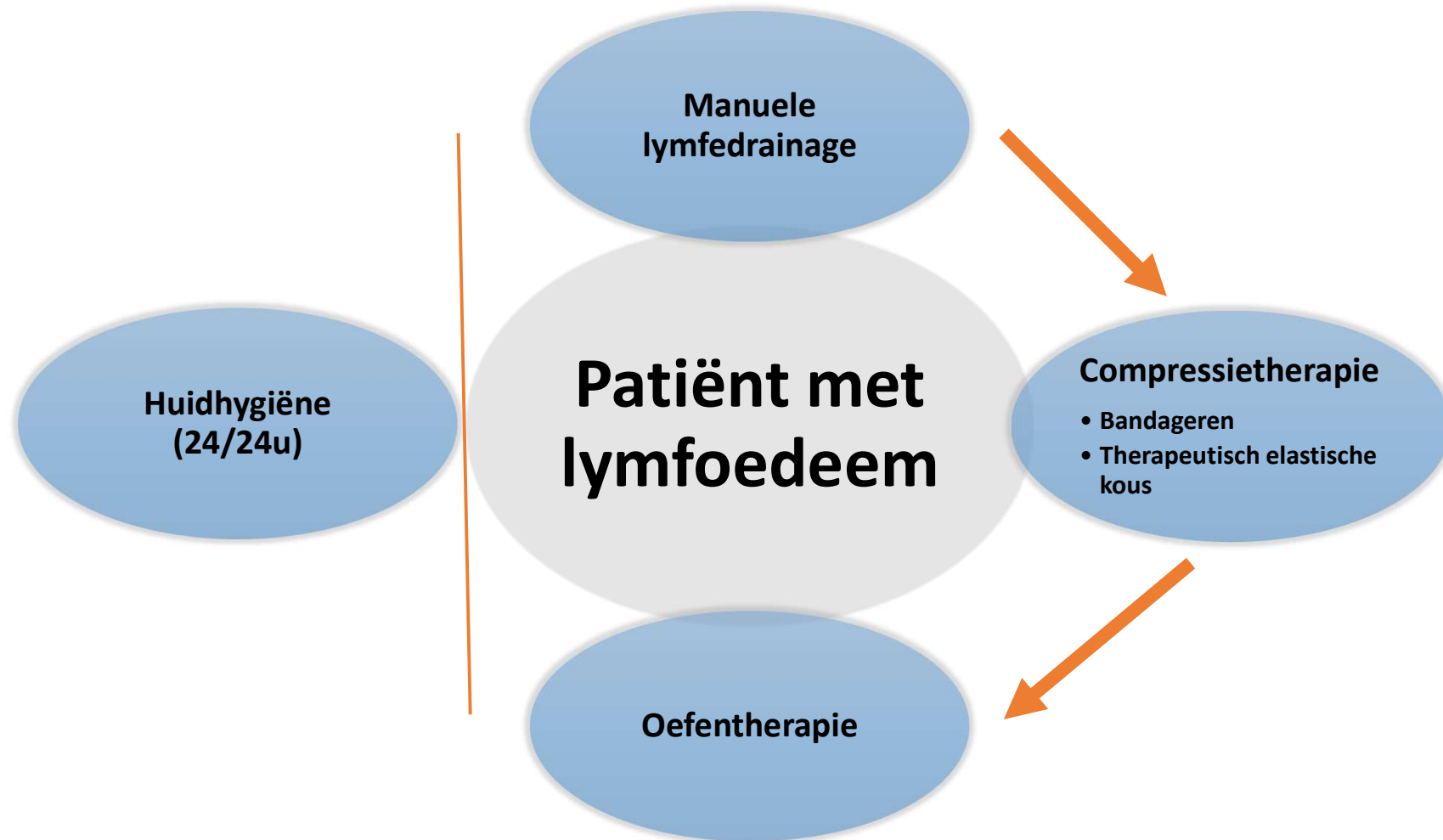
Basispijlers kunnen aangevuld worden met extra therapieën indien nodig (bvb, dieet, psychologische bijstand, wondzorg, ...)

- 2 fasen
 - Intensieve fase = oedeemreductiefase = korte duur
 - Onderhoudsfase = oedeembehoudsfase = lange duur

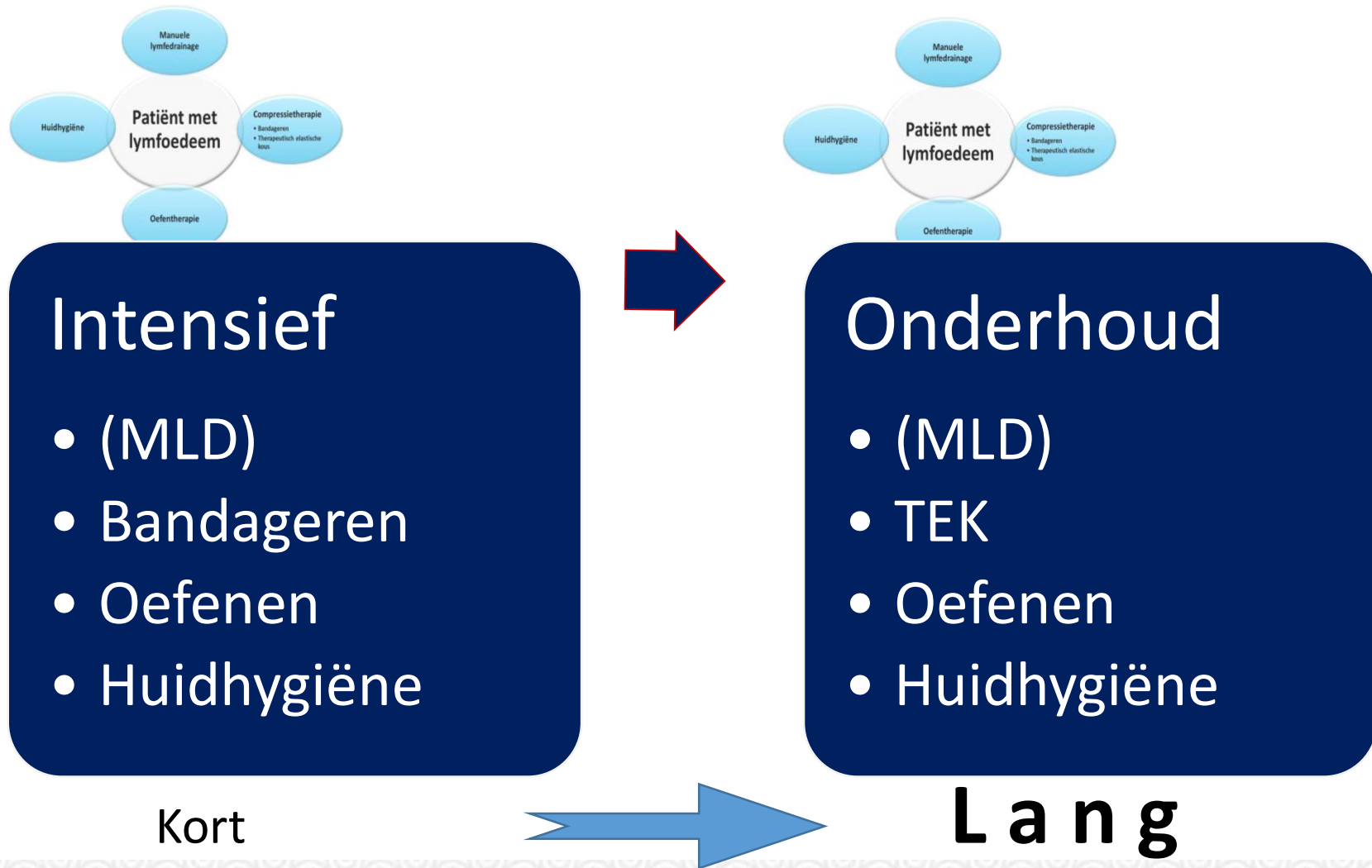
ISL consensus document, Lymphology, 2020

Conservatieve behandeling lymfoedeem

Conservatieve behandeling lymfoedeem

Evidentie

- Educatie:
 - Oedeemkliniek UZA => intake gesprek
 - Wat is oedeem
 - Risicofactoren en preventie
 - Zelf-management:
 - zelf-windelen
 - zelf-drainage
 - zelf-oefeningen
 - zelf-huidzorg
 - zelf-evaluatie

Evidentie

- Compressie via zwachtelen:
 - Tijdens de oedeemreductiefase
 - Hoeksteen van de conservatieve therapie
 - Doel = reductie oedeemvolume

Badger et al, 2005; Moffatt et al, 2012, Damstra et al, 2013)

Evidentie

- Compressie via vlakbrei steunkous:
 - Enkel in de onderhoudsfase, op maat gemaakt
 - Hoeksteen van de conservatieve therapie
 - Doel = behoud oedeemreductie

Rogan et al, BCRT, 2016; Vignes et al, BCRT 2007

Evidentie

- Oefentherapie:
 - Stimulatie van het veneuze en lymfatisch transport
 - Zowel uithouding als krachtoefeningen zijn veilig toe te passen

Rogan et al, BCRT, 2016; Kwan et al, J Canc Surv, 2011; Bloomquist et al, Acta Oncol, 2014

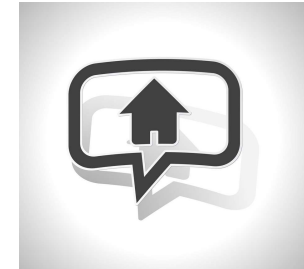
Evidentie

- Manuele lymfedrainage:
 - Geen klinisch effect indien aangeboden als monotherapie
 - Beperkt (< 7%) toegevoegd effect aan compressie en oefenen
 - Geen meerwaarde voor fluoroscopie gestuurde MLD (IWT-TBM, multicenter RCT => EforT-BCRL) vs Traditionele blinde MLD vs Placebo (<https://clinicaltrials.gov/ct2/show/NCT02609724>)

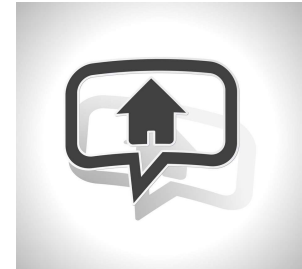
Cochrane review Ezzo et al, 2015; Huang et al, EJSO, 2013; De Vrieze et al, EJOGRB, 2018

Take home messages

- Patiënt met oedeem => verwijzing (oedeem)klinieken voor verder onderzoek => gerichte therapie
- Ondanks uitsluitingsdiagnose ≠ “leer er mee leven” => opties voor goed (zelf-) management
- Compressietherapie is de hoeksteen van een goede oedeemtherapie: oedeemreductie = zwachtelen en behoud van de reductie = vlakbrei steunkousen
- Manuele lymfedrainage kan niet als monotherapie, de bijdrage van MLD in de totale behandeling is erg beperkt => graag voorschrijft ‘oedeemtherapie’

Take home messages

- Bewegen is een must!
- Voor een lymfoedeem is het niet zinvol om een diureticum voor te schrijven
- Meer informatie via www.Oedema.be (info@oedema.be)
 - Therapie/ Therapeuten
 - Sjabloon voorschrift 'oedeemtherapie'
 - Opleidingen op maat
- Nick.gebruers@uantwerpen.be
- <https://www.uza.be/oedeemkliniek>

